

Skogsfåglar och pågående markanvändning: Hur inventeras tretåig hackspett, tjäder och andra skyddade fågelarter?

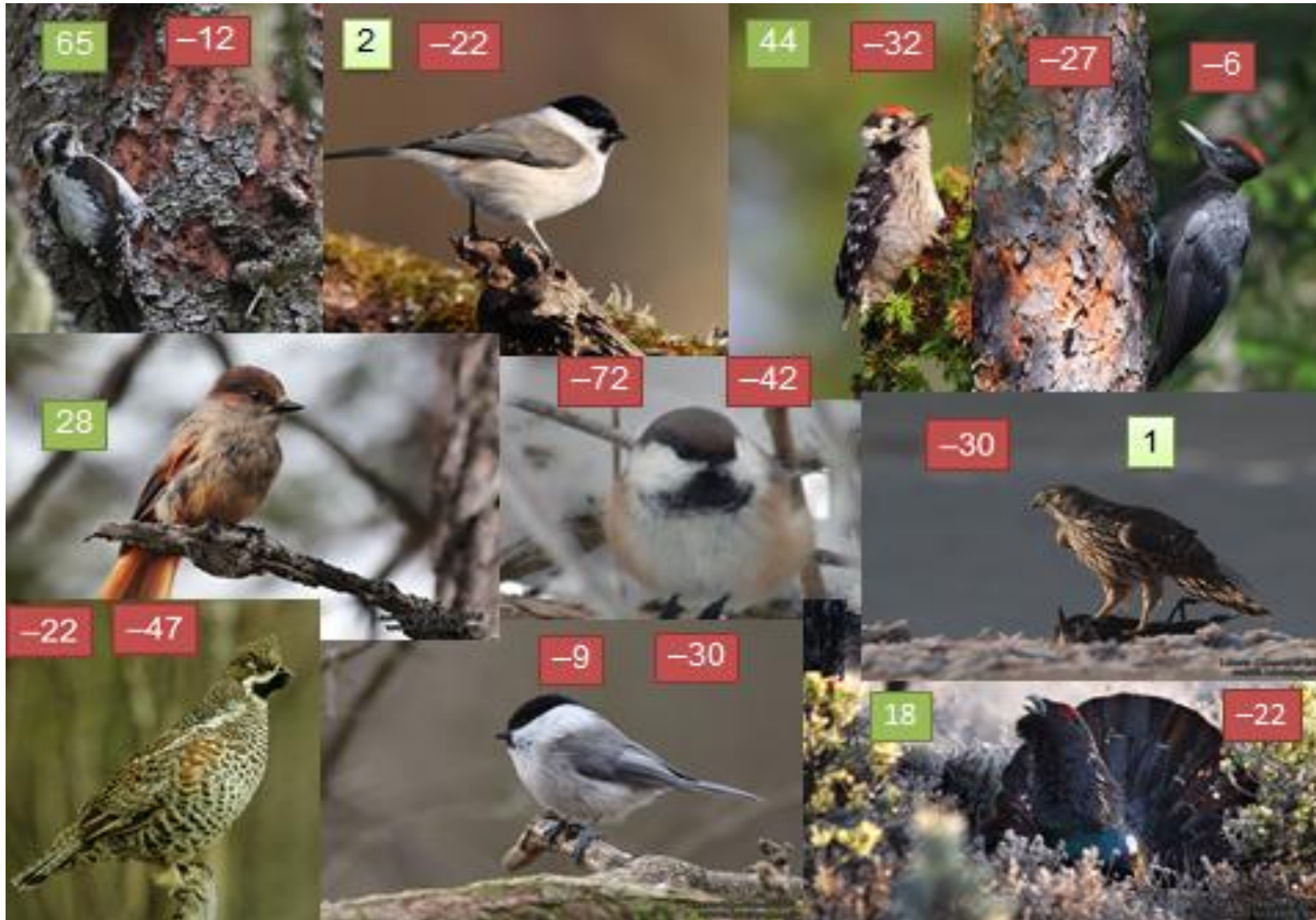
Christer Johansson, sakkunnig skog och våtmark, BirdLife Sverige

Skogsbruk med kalhyggen gynnar generalister

Naturnära skogsbruk gynnar specialisterna

66 prioriterade fågelarter

• Berguv	• Gulhämpling	• Lavskrika	• Rosenfink	• Sädgås
• Bivvråk	• Gulsparv	• Lundsångare	• Röd glada	• Sävsparv
• Brandkronad kungsfågel	• Göktyta	• Mellanspett	• Salskrake	• Tajgablåstjärt
• Brun glada	• Halsbandsflugsnappare	• Mindre flugsnappare	• Skogsduva	• Tallbit
• Buskskvätta	• Havsörn	• Mindre hackspett	• Slaguggla	• Talltita
• Dalripa	• Härfågel	• Mindre korsnäbb	• Smålom	• Tjäder
• Duvhök	• Hökuggla	• Nattskärra	• Sommargylling	• Tornseglare
• Dvärgsparv	• Järnsparv	• Näktergal	• Sparvuggla	• Trana
• Entita	• Järpe	• Nötkråka	• Spillkråka	• Tretåig hackspett
• Fiskgjuse	• Kungsfågel	• Orre	• Stare	• Trädlärka
• Fjällvråk	• Kungsörn	• Ortolansparv	• Stenfalk	• Törnskata
• Gråspett	• Lappmes	• Pilgrimsfalk	• Svart stork	• Videsparv
• Gröngöling	• Lappuggla	• Pärluggla	• Svartmes	• Vitryggig hackspett
			• Sångsvan	

Skogsstyrelsens hemsida för vägledning

<https://www.skogsstyrelsen.se/aga-skog/hansyn-till-miljo-och-skyddade-arter/vagledning-och-kunskapsstod-artskydd/>

[Skogsstyrelsen](#) > [Äga skog](#) > [Hänsyn till miljö och skyddade arter](#) > [Vägledning och kunskapsstöd artskydd](#)

Idag finns vägledning
för 66 fågelarter samt
nedanstående. Kommer
fyllas på med fler arter.

Dvärgpipistrell	+
Knärot	+
Nordfladdermus	+
Större vattensalamander	+

Vägledning och kunskapsstöd artskydd

Här hittar du vägledning och kunskapsstöd för hänsyn vid skogsbruksåtgärder till specifika arter fridlysta inom artskyddsförordningen.

Bedömning av tillfredsställande nivå på fågelpopulation

Sammanställning av fågelarter där bedömning av tillfredsställande nivå behöver göras inför skogsbruksåtgärd

Tillfredsställande nivå på fågelpopulation:

- Bör vara en nivå som innebär att en fågelart långsiktigt kan finnas kvar inom sitt naturliga utbredningsområde.
- Bedömningen av lokala förekomster och regional status behöver beaktas i förhållande till förekomsten på nationell nivå.
- Populationerna ska vara långsiktigt stabila.
- För de fågelarter som i det här dokumentet bedöms som en prioriterad art krävs en bedömning av om nivån på populationen kan anses tillfredsställande. Även andra fågelarter kan regionalt/lokalt kräva en bedömning.

www.skogsstyrelsen.se/globalassets/lag-och-tillsyn/artskydd/bedomning-av-tillfredstallande-niva-pa-fagelpopulation.pdf

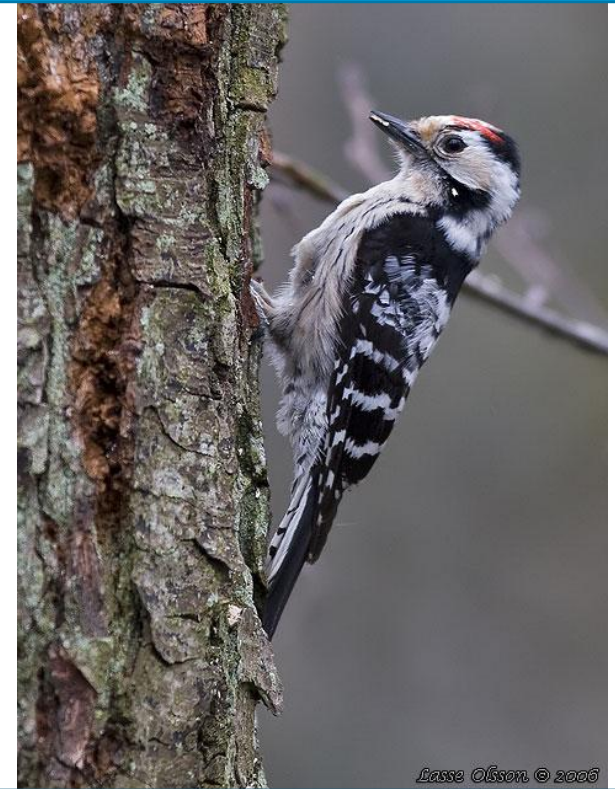
Arter med habitatmodeller och kända miljökrav

Sammanlagd yta av minst 100 hektar äldre skog, kombinerat med kärnområden med mycket hög andel död ved > 20-30 m³sk/hektar.

Barrskogsfågel
förekommer i större skogsområden (> 300 ha), där det finns tillräckligt mycket av lämpliga året-runt-miljöer.

För att häcka framgångsrikt behöver ett par cirka 40 ha äldre lövträdsdominerad skog inom ett område på upp till 200 ha i södra Sverige.

Tretåig hackspett

Paraplyart. Arter med liknande habitatkrav

Lasse Olsson © 2016
www.birding.se

Lasse Olsson © 2011
www.birding.se

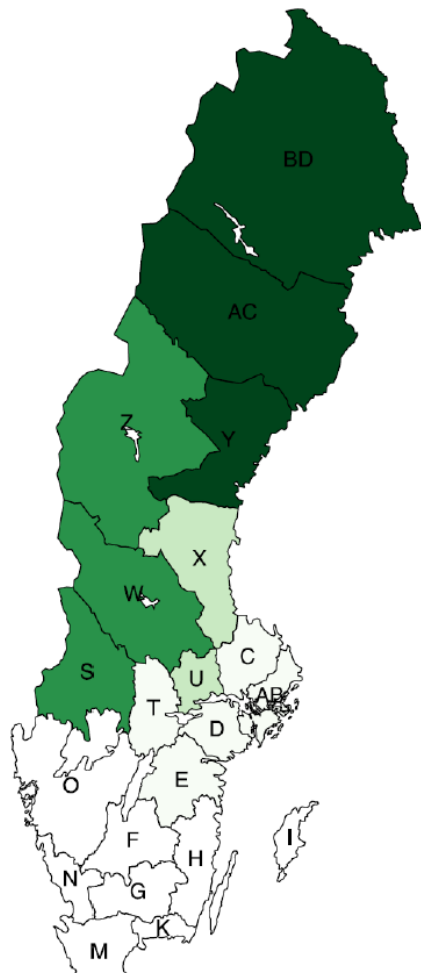

Lasse Olsson © 2016
www.birding.se

Bilaga

Antal och förekomst av Tretåig hackspett

Tretåig hackspett					
Län	Antal	%	Ind/km ²	ind/mil ²	Förekomst
BD	8000	35	0,0823	8,2	Sparsam
AC	4600	20	0,0841	8,4	Sparsam
Y	2000	9	0,0928	9,3	Sparsam
Z	3600	16	0,0736	7,4	Sparsam
X	600	3	0,0331	3,3	Sällsynt
W	2200	10	0,0785	7,8	Sparsam
S	1400	6	0,0799	8,0	Sparsam
U	140	<1	0,0274	2,7	Sällsynt
T	140	<1	0,0165	1,6	Sällsynt
C	160	<1	0,0195	2,0	Sällsynt
AB	40	<1	0,0061	0,6	Sällsynt
D	30	<1	0,0049	0,5	Mycket sällsynt
I	0	0	0,0000	0,0	
E	20	<1	0,0019	0,2	Mycket sällsynt
O	10	<1	0,0004	0,0	Mycket sällsynt
F	0	0			
G	0	0			
H	0	0			
N	0	0			
K	0	0			
M	0	0			

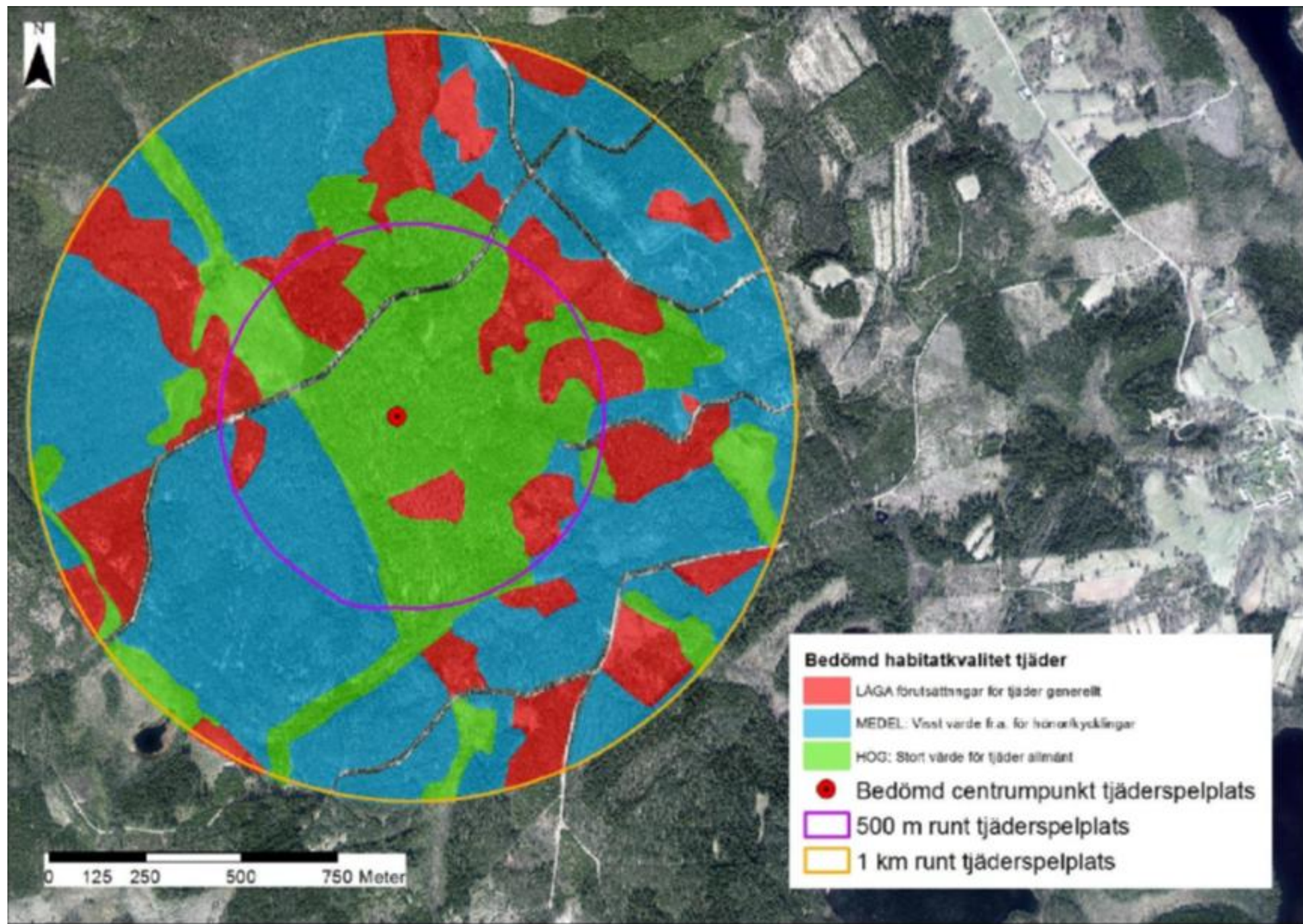
Tjädern är en paraplyart!

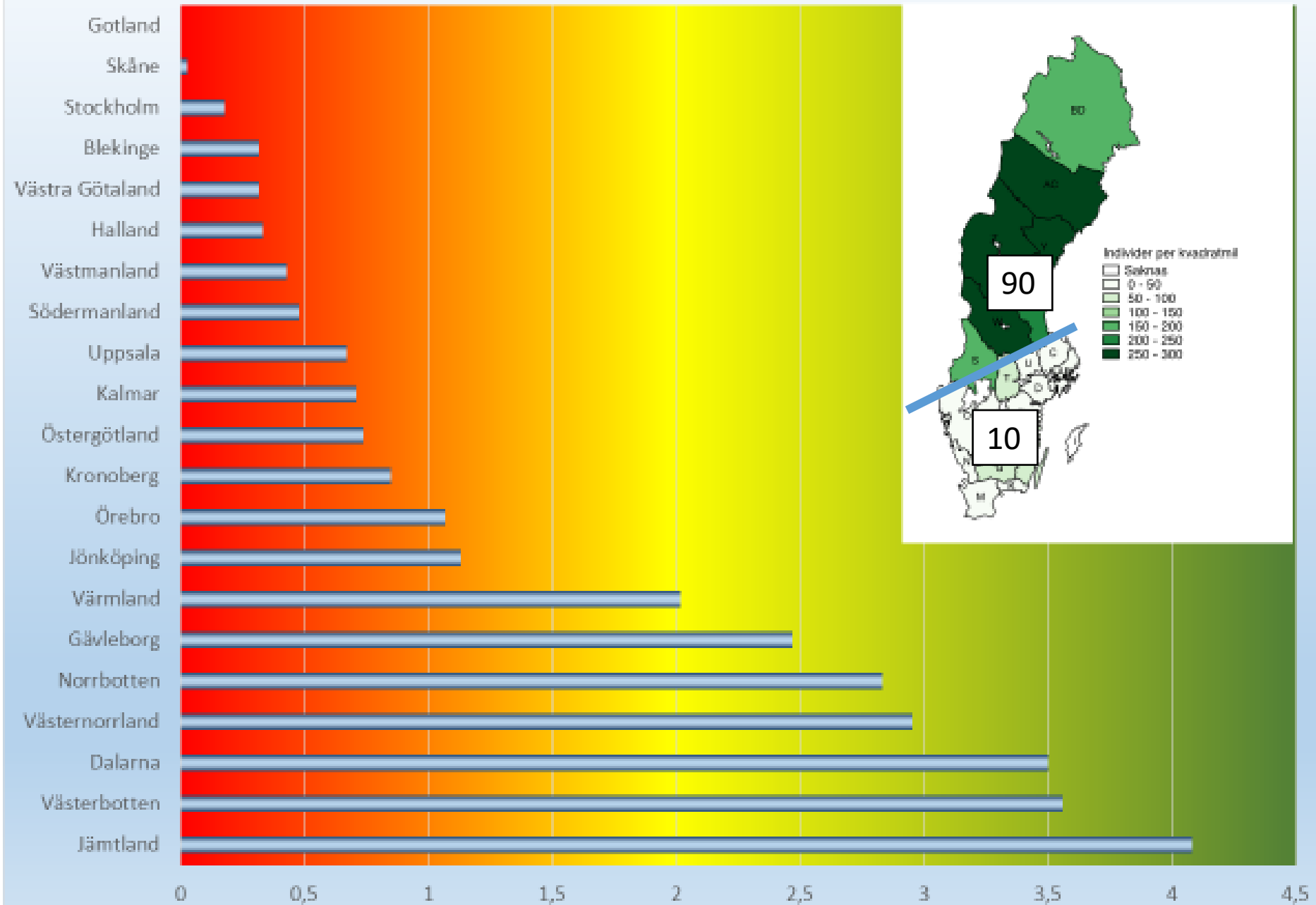

Foton: Lasse Olsson
www.birding.se

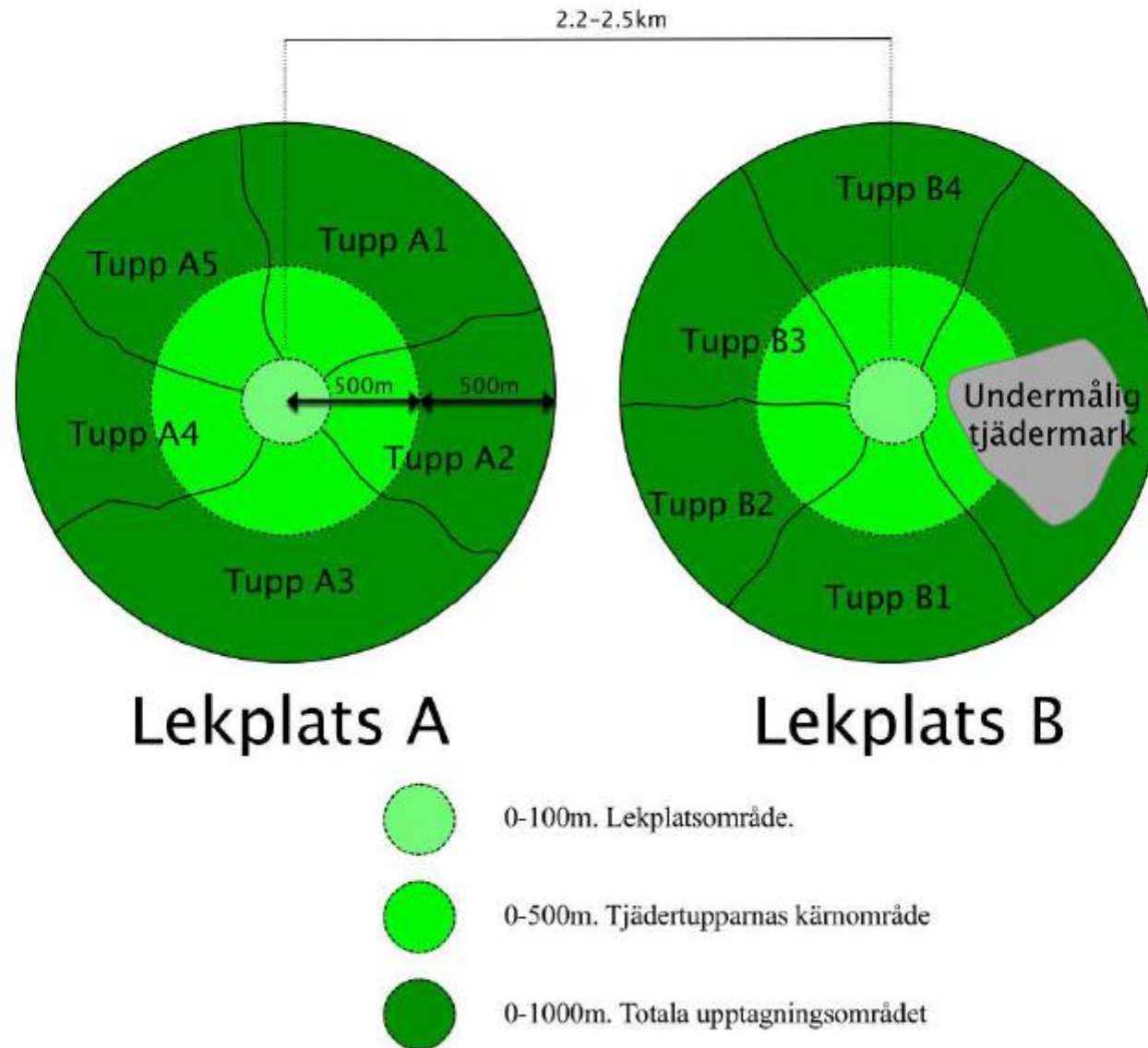

Individer/km² skog

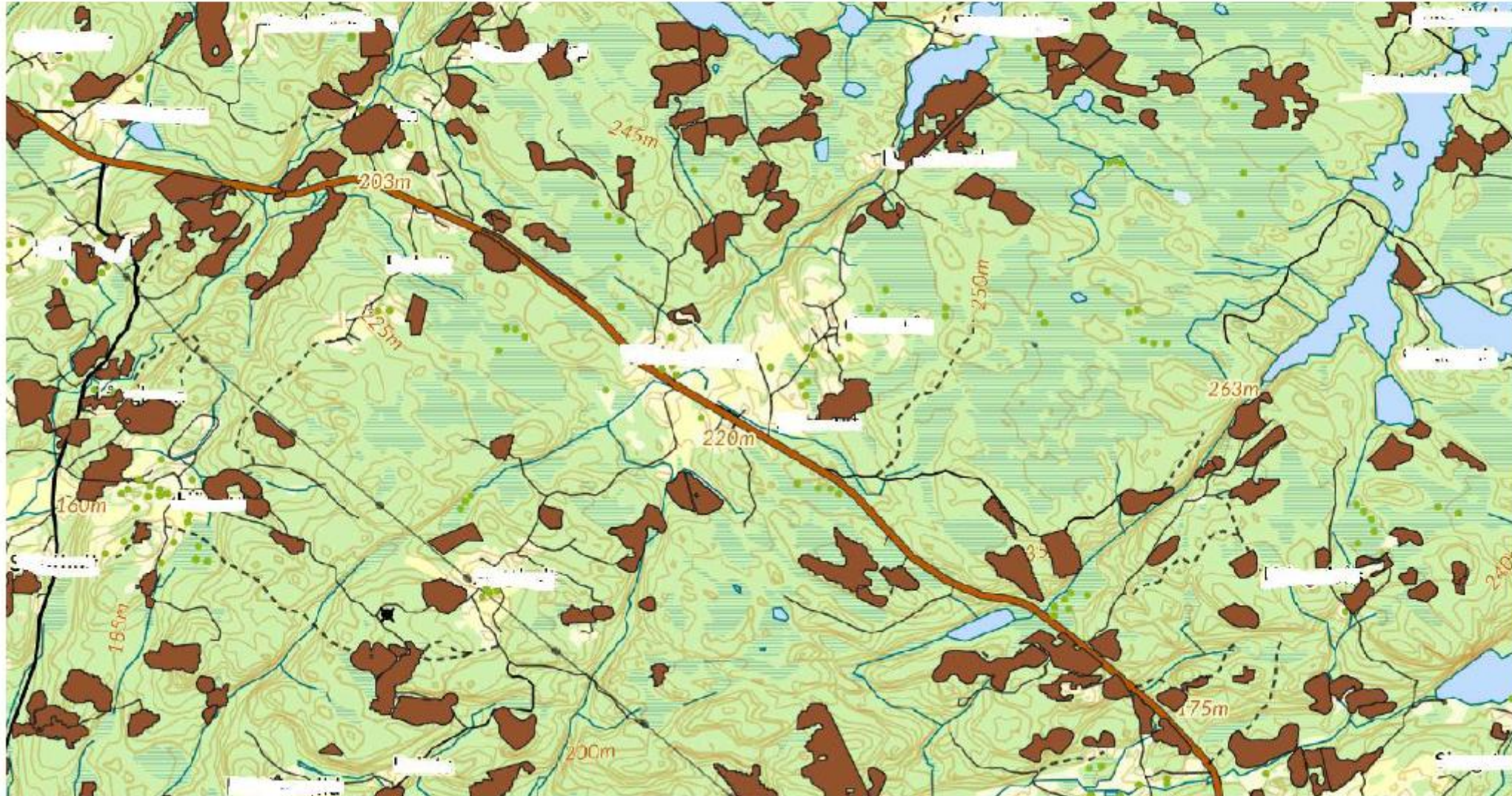
Tjädern - en arenaspelande fågel

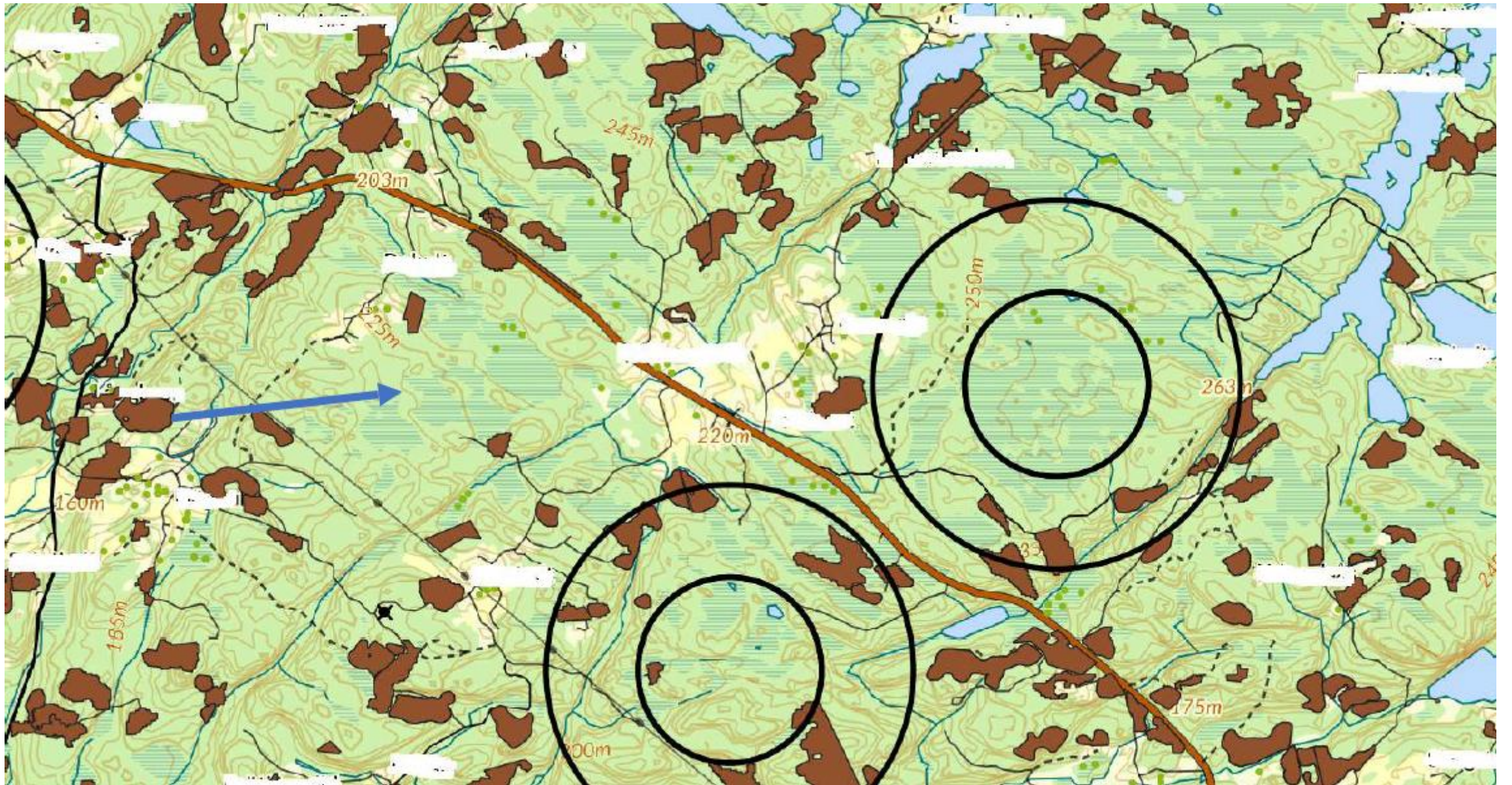

INVENTERINGSMETODIK

1. Lokalisering av lämplig biotop
2. Morgoninventering/spillningsinventering
3. Kvällsinventering
4. Övernattning med kväll + morgoninventering

Var och hur skall jag börja leta potentiella tjäderlekplatser?

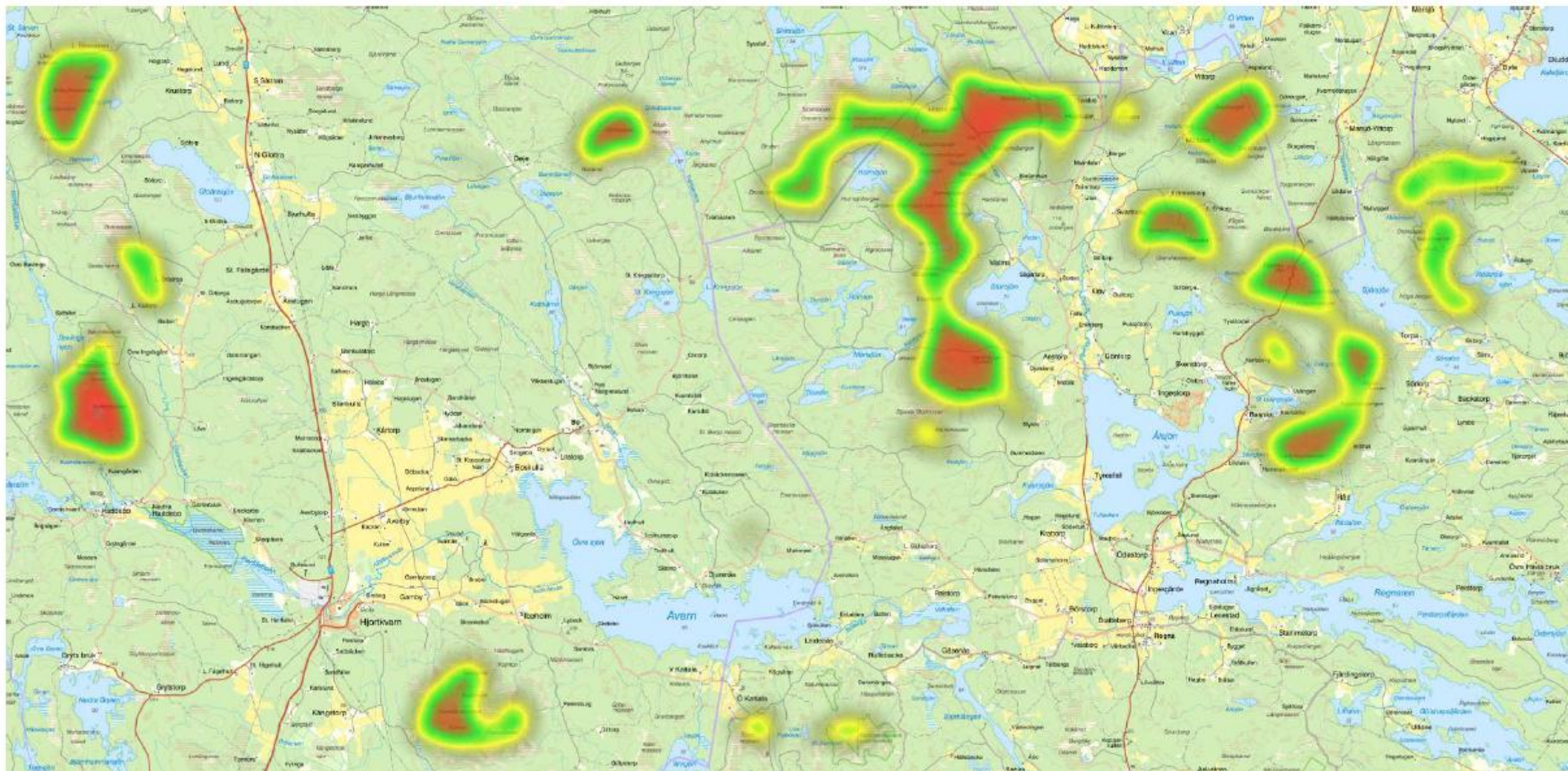

Typiska platser att hitta tjäderlekplatser är runt myrflikar. Där skogen gör inbuktningar i myrmarken brukar vara bra ställen att leta runt efter spillning och andra spår. På bilden hittades lekplatsen där pilen pekar. Genom att metodiskt leta längs denna typ av flikiga mossar kan man hitta nya tjäderlekplatser

Habitatmodell för att hitta tjäderlekplatser

Bilder på fjädrar och spillning

Fjädrar från slagen tjäderhöna
(vänster), stjärtfjädrar från
tjadertupp (mitten) samt
fjäderdun (höger).

Vänstra bilden visar spillning på en sten. Med träning skapar man en sökbild efter dessa ostbågelika spillningen. Spillningen påminner om orrens, men den är mindre och tunnare och består av björkfrön till skillnad från tjädersns som domineras av tallbarr

Intorkad spillning. Även om spillningen kan finnas släppt lite varstans så är det lättast att hitta den vid upphöjningar i terrängen eller där vegetationen är mindre framträdande.

Hur länge spillningen finns kvar är svårt att säga, men det går att hitta spillning från fjolåret tidigt på våren, s.k. fjolårsspillning.

Spillningshögar hittar man ofta under träd där tjädern har övernattat. Den kan bestå av stora högar. Äldre spillning blir ofta lite blekt och är torr, att jämföra med mer färsk spillning på vänstra bilden.

Spillningen varierar och är något grövre i sumpskogar eller mossar där konsistensen blir fuktig, vilket gör att spillningen sväller. Ofta kan spillningen också ha annan konsistens och t.ex. bestå av våtmarksväxter som tuvull i våtmarksområden. I barrskogen består den huvudsakligen av tallbarr. (syns tydligt i högra bilden)

Spelspillningen är mindre, typiskt avklippt i små bitar och ofta vit till färgen. Hittar man spelspillning har man funnit en lekplats. Tuppen rör sig över ett antal kvadratmeter under spelet och spillningen blir därför utspridd över en ganska stor yta. Hittar man en spelspillning skall man därför leta runt rejält. Med all säkerhet finns det fler och man har lyckats hitta lekplatsen.

Jag har hittat en tjäderlekplats – så vad gör jag nu?

Häckningskriterie 6 (parning/parningscermonier) för att hamna som registrerad lekplats i skogsstyrelsens register över konstaterade lekplatser.

Rapporteras som skyddad obs med exakta koordinater eller exakt plats

Fyndegenskaper *

Artnamn: **Tjäder** Andra art x
Tetrao urogallus Linnaeus, 1758

☐ Osäker artbestämning
☐ Osponsan

Infoga datum: 2021-08-07 Idag Igår Nästaste Nu Senaste

Startdatum: **AAAA-MM-DD** Starttid: HH:MM
Slutdatum: **AAAA-MM-DD** Sluttid: HH:MM

Antal: Enhet:
Ålder/stadium: Kön:
Aktivitet: **parning/parningsceremonier** Metod:

Publik kommentar: Privat kommentar:

☐ Intressant kommentar
☐ Ej återfunnen

Bestämningsskäl: **Ej för vald art**

Djup (m):

Calendar Pop-up:
Month: aug Year: 2031
Days: V, mån, tis, ons, tor, fre, lör, sön
Grid:
31 28 29 30 31 1 2 3
32 4 5 6 7 8 9 10
33 11 12 13 14 15 16 17
34 18 19 20 21 22 23 24
35 25 26 27 28 29 30 31

Fyndplats *

Karta Ny fyndplats Mina fyndplatser

Fyndplats:
Koordinatsystem: **Geographic(WGS 84)**
Längdgrad: **0**
Breddgrad: **0**
Noggrannhet:

Diffusion: ☐

Huvudlokal:
Projekt:

Fyndplatsen sparas när du sparar ett fynd. Du kan också skapa en ny fyndplats med hjälp av verktyget på kartan.

Visa fyndplatsen i kartan

Observatörer

1 ☒ Christer Johansson ☐

Spara fynd

Tooltip:
Du kan välja att skydda ditt fynd fram till ett valt datum. Fyndet visas inte för andra än rapportören, observatörerna samt externa användare som av naturvårds- eller forskningsskal behöver tillgång till skyddade arter. Arter som är upptagna på ArtDatabankens lista över skyddsklassade arter döljs

Foto: Svante Joelsson

Tjädern - En kunskapssammanställning

Skogen

Skogsnyheter

Praktiskt fågelskydd i skogen -
utbildningspaket

Artskyddet i skogen

Tjädern

1. Tjädern som modellart

2. Tjäderlekplatser - 27
exempel från verkligheten

3. Tjädern och skogsbruket -
så kan de samsas

4. Tjäderanpassat skogsbruk

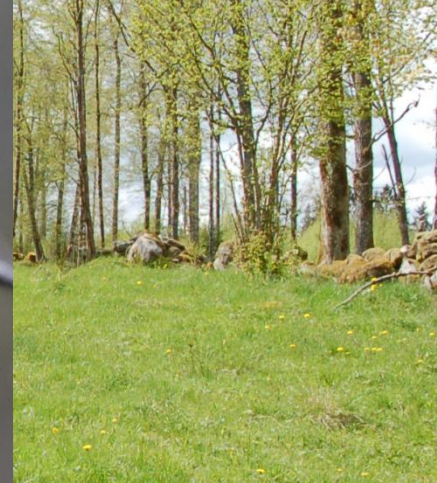
5. Tjäder och vindkraft

6. Så hittar du
tjäderlekplatser

Mindre hackspett

Arter med liknande habitatkrav

Mindre hackspett

Habitatmodell

Här finns länsvisa habitat(livsmiljö-)modeller för mindre hackspett. De bygger på en klassificering av skogsmarken till trädslagstyp. Därefter har en uppskattning av skogens kvalitet för arten gjorts, baserat på faktorer som höjd, krontäckning, kronornas täthet etc. Denna kvalitetsuppskattning har gjorts trädslag för trädslag och bygger på tidigare studier av mindre hackspettens födosök och habitatval (framför allt Ola Olsson och Ulf Wiktander).

Skogens skattade kvalitet, per 10 x 10 m pixel, summeras därefter inom en cirkel av 200 ha (2 km², ca 800 m radie). Det summerade värdet, ungefär detsamma som ytan av lövskog med hög kvalitet, används sedan för att skatta sannolikheten att ett område ska vara bebott av mindre hackspett. Tidigare studier (Wiktander et al. 1992, 2001; Kost & Olsson 2025) har visat att ca 40 ha lövskog inom 200 ha är vad som krävs för arten, och modellen här ger ett liknande resultat.

Modellen har utvecklats för och testats i Skåne och bygger på Elin Rostedts mastersexamensarbete (handlett av Ola Olsson och Carsten Kost) och detta arbete bygger i sin tur bland annat på de inventeringar som gjordes i stora delar av Sverige under 1985-1988 och 2019-2021. Hur väl modellen stämmer för andra delar av landet än Skåne är ännu osäkert, men det är något vi gärna vill ha synpunkter på. Själva skogsklasserna stämmer självklart inte överallt, eftersom modellen är utvecklad för ett antal skogstyper som är vanligt förekommande i Skåne, men inte finns i alla andra delar av Sverige. Därför kan den visa på bokskog eller annan ädellövskog långt norr om dessa skogstypers utbredningsområde. Inte desto mindre kan habitatkvalitetsuppskattningen stämma någorlunda ändå. Ett annat problem som möjligen finns i den nuvarande versionen av modellen är att den eventuellt överskattar kvaliteten på skogen om det finns inslag av gran bland underståndarna. Den luras då att tro att kronorna på lövträden är tätare än vad de i verkligheten är.

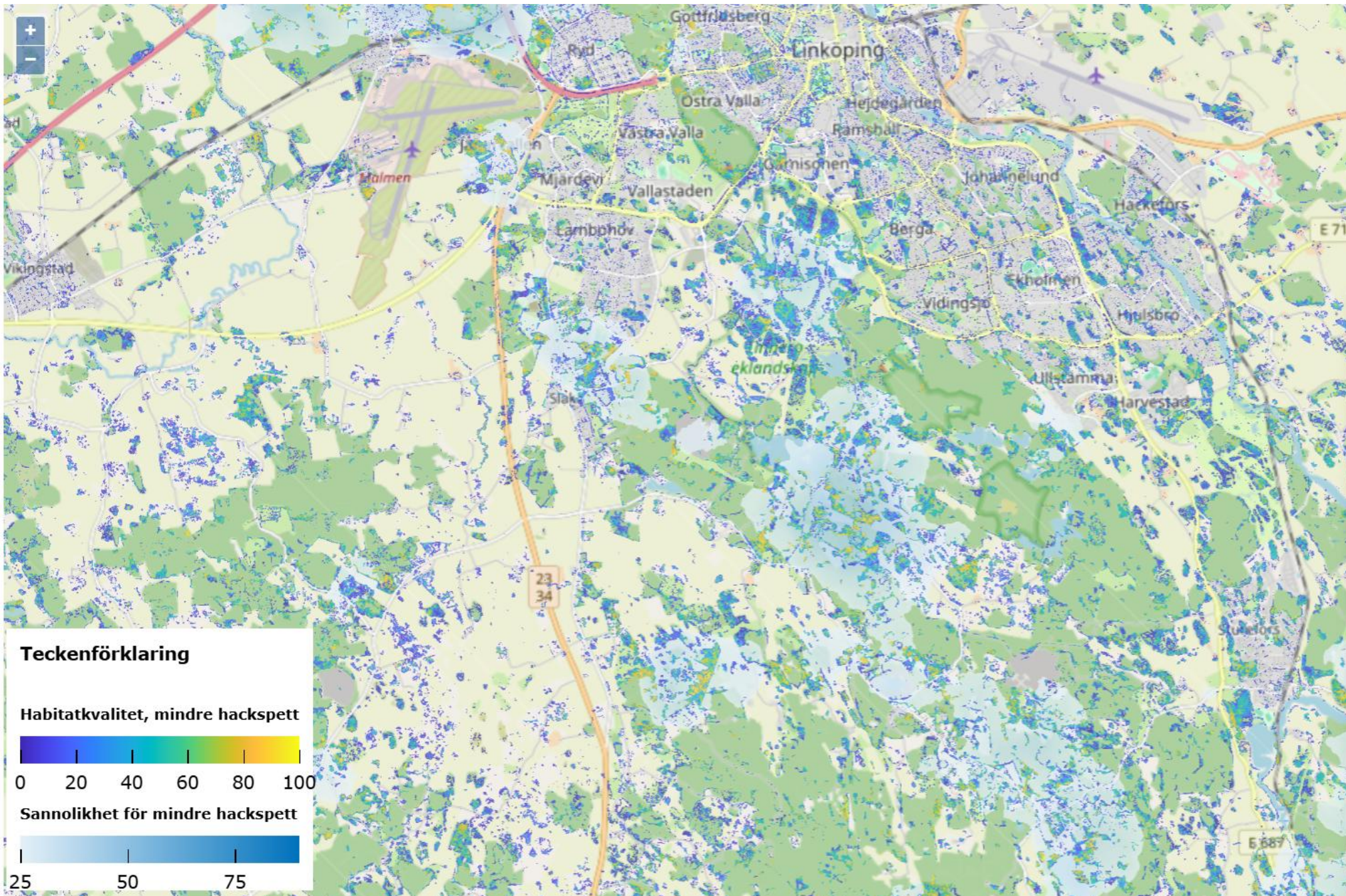
Vi tar tacksamt emot synpunkter på hur väl modellen stämmer i övriga delar av landet, norr om Skåne. Om du vill hjälpa till att förbättra modellen så kan du rapportera in hur väl den stämmer - eller inte - i de områden du besöker. I så fall kan du ladda ner ett formulär för habitatbeskrivning (Excel-fil). Jämför sedan habitatmodellens karta med verkligheten och fyll i formuläret för några områden. Välj ett område som är minst ca 50 x 50 m och har en någorlunda enhetlig klassning. Ange områdets koordinater (ett koordinatpar per område räcker) och om modellens uppskattning av habitatet stämmer med din bedömning. Det finns ytterligare kommentarer för vad som ska fyllas i, i filen. Lägg gärna till en beskrivning i fritext. Välj ytterligare områden ett stycke iväg.

Det är också till hjälp om du vill rapportera in observationer av mindre hackspett direkt till oss och då kan du använda vår rapportblankett (Word-fil) (rapportera dessutom som vanligt i Artportalen). Tidigare inventeringar har gjorts i 200 ha rutor, men detta behövs inte nu. Utså gärna från modellen när du söker efter lämpliga områden och sök igenom lämpliga

LUNDS
UNIVERSITET

Mindre hackspett, hane, med
radiosändare. Nordöstra
Tångarne 1996.
Foto: Ola Olsson

[Tillbaka till startsidan](#)

Östergötlands län, modell 4

- ☒ OpenStreetMap
- ☐ Google Maps Satellite
- ☐ Skogstyper
- ☒ Habitatkvalitet, mindre hackspett
- ☐ Habitatareal, mindre hackspett
- ☒ Sannolikhet för mindre hackspett
- ☐ Visa koordinater

Habitatkvalitet

Värdet per pixel för mindre hackspett när det gäller födosök under våren. Värdet över ca 50 är skogar där man kan förvänta sig att hitta dem födosökande. Värdet 100 är en optimal skog och i Götaland skulle det kunna vara en sluten skog med höga och gamla ekar och lindar med täta kronor, eller ett grovstamligt alkärr. Gallrade och klena skogar får lägre värde och bokskogar når sällan över 50, men kan göra det om de är höga, grova och med tätt kronskikt.

Sannolikhet för mindre hackspett

Chansen, i %, att det finns ett bebott revir med centrum i respektive pixel. Detta är en direkt (men inte linjär) översättning av arealen och på samma sätt säger värdet inget om habitatets kvalitet i just den pixeln, utan i landskapet runt omkring. Områden som saknar

Habitatmodellering av Järpe – hösten 2025?

Arter med liknande habitatkrav

Häckningsmiljö Umeå

Häckningsmiljö södra Sverige

Sveriges olika mesar

Talltita

Entita

Svartmes

Lappmes

Tofsmes

Stjärtmes

Blåmes

Talgoxe

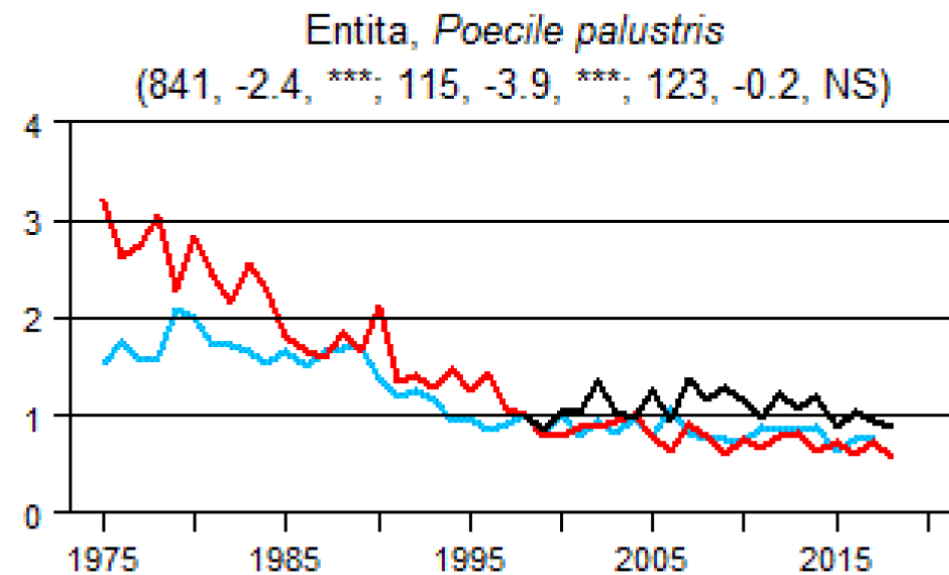
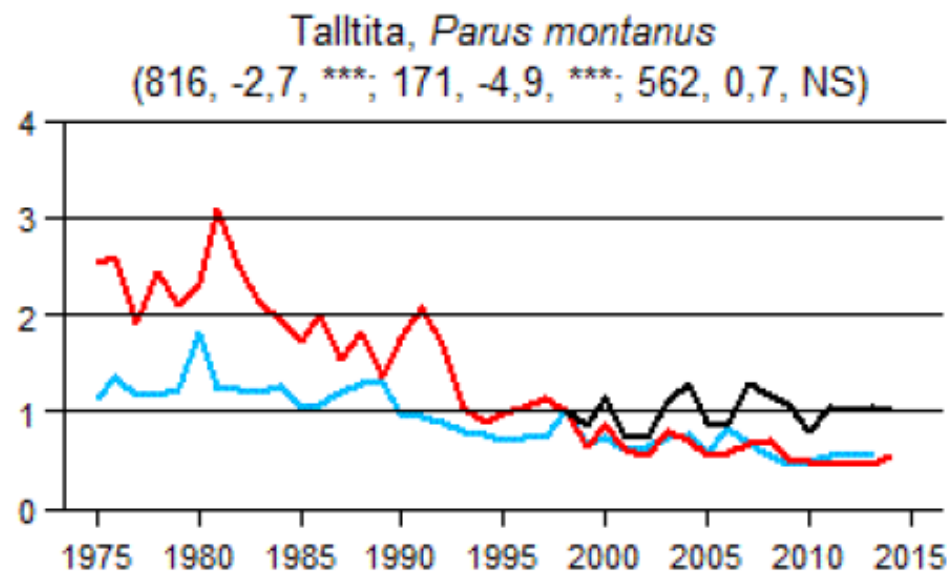

En tredjedel
kvar

Två viktiga indikatorarter

Båda
rödlistade
NT 2020

En tredjedel
kvar

Källa: Svensk fågeltaxering

Entita

Ekologiska krav

Utpräglad lövskogsfågel - ädellövskogar, strandskogar, ekhagar, igenväxande hagmarker, lövdungar, parker och trädgårdar.

Flerskiktade, gärna högvuxna skogar med inslag av äldre träd och med ett välutvecklat buskskikt. Ek- och hasseldominerade skogar och dungar, samt alkärr med videsnår, hör till de miljöer som ofta utnyttjas.

Revir relativt stora för en småfågel, 5 - 20 hektar.

Utpräglad stannfågel och stationär; dålig spridningsförmåga ungfåglar < 5 km från födelseplatsen och lämnar inte sitt revir. Känslig för fragmentering – svårretablerad i isolerade skogsområden.

Hålhäckare, **naturliga hål**. Grenbrott, rötskador med mera. Trång ingång och levande boträd.

Häckningsmiljö entita

Talltita

Ekologiska krav

Föredrar **större sammanhängande barrskogar**, såväl i tallskog som granskog och i lövblandad barrskog.

Skogens struktur är viktig, den ska helst vara flerskiktad med riklig underväxt av mindre granar, björk och andra lövträd och buskar.

Tillgång på **murknande högstubbar** är särskilt viktig, eftersom talltitan helst själv hackar ut sitt bohål. Lokalt även i blöta buskmarker, alltid i anslutning till större sammanhängande barrskogsområden. I fjällen i ren fjällbjörkskog.

Påträffas ofta i kanten av solexponerade och fuktiga skogspartier, gärna intill skogskärr eller i kantskogen mot myrmarker.

Reviren förhållandevis stora, 10–20 hektar.

Häckningsmiljö talltita

Målbilder för god miljöhänsyn

Vad är en hänsynskrävande biotop? Vilka naturvärden kan finnas där du planerar att avverka? Hur bör hänsynen tas när du utför en föryngringsavverkning? I faktabladen om målbilder för god miljöhänsyn får du hjälp att hitta svaren.

<https://www.skogsstyrelsen.se/aga-skog/hansyn-till-miljo-och-skyddade-arter/malbilder-for-god-miljohansyn/>

Hänsynskrävande biotoper

Biotoper med koppling till jordbruk och bete

- Äldre skogsbeten ^{AR}
- Igenvuxna hagmarker, lövängar och andra kulturpräglade marker som har varit trädbevuxna under flera trädgenerationer ^{AR*}
- Äldre hassellundar ^{AR}
- Tidigare åkerholmar som ingår i skogsmark ^{AR}
- Brynmiljöer i anslutning till öppen jordbruksmark ^{AR}

Biotoper med naturskogskaraktär

- Skog med naturskogskaraktär – barrskog ^{AR*}
- Skog med naturskogskaraktär – triviallöf ^{AR*}
- Skog med naturskogskaraktär – ädellöv ^{AR*}

Biotoper som präglas av terrängformationer eller geologi

- Berg- och rasbranter ^{AR}
- Lodytor ^{ÖB}
- Raviner och klyftor ^{AR}
- Blockmarker ^{AR}
- Äldre hällmarksskog ^{AR}
- Äldre sand- och åsbarrskogar ^{AR*}
- Kalkmarksskog ^{AR*}

Biotoper som utmärker sig genom att innehålla biologiskt värdefulla strukturer

- Äldre trädbestånd med påtagligt stor mängd hänglavar ^{AR}
- Äldre trädbestånd med påtagligt stor mängd död ved ^{AR}
- Skog med särskilt känsliga naturvärdesträd ^{ÖB}
- Nyligen brandpåverkad skog ^{AR*}

Fukt- och vattenpräglade biotoper

- Sumpskog/dråg med naturskogskaraktär ^{AR*}
- Strand-/svämskog med naturskogskaraktär ^{AR*}
- Områden vid källor och källpåverkad mark ^{AR}
- Områden längs vattendrag ^{AR*}
- Kärr och småvatten ^{AR}
- Äldre skog på uddar/mindre öar/holmar i hav, sjöar, vattendrag och myrmarker ^{AR}

Talltita

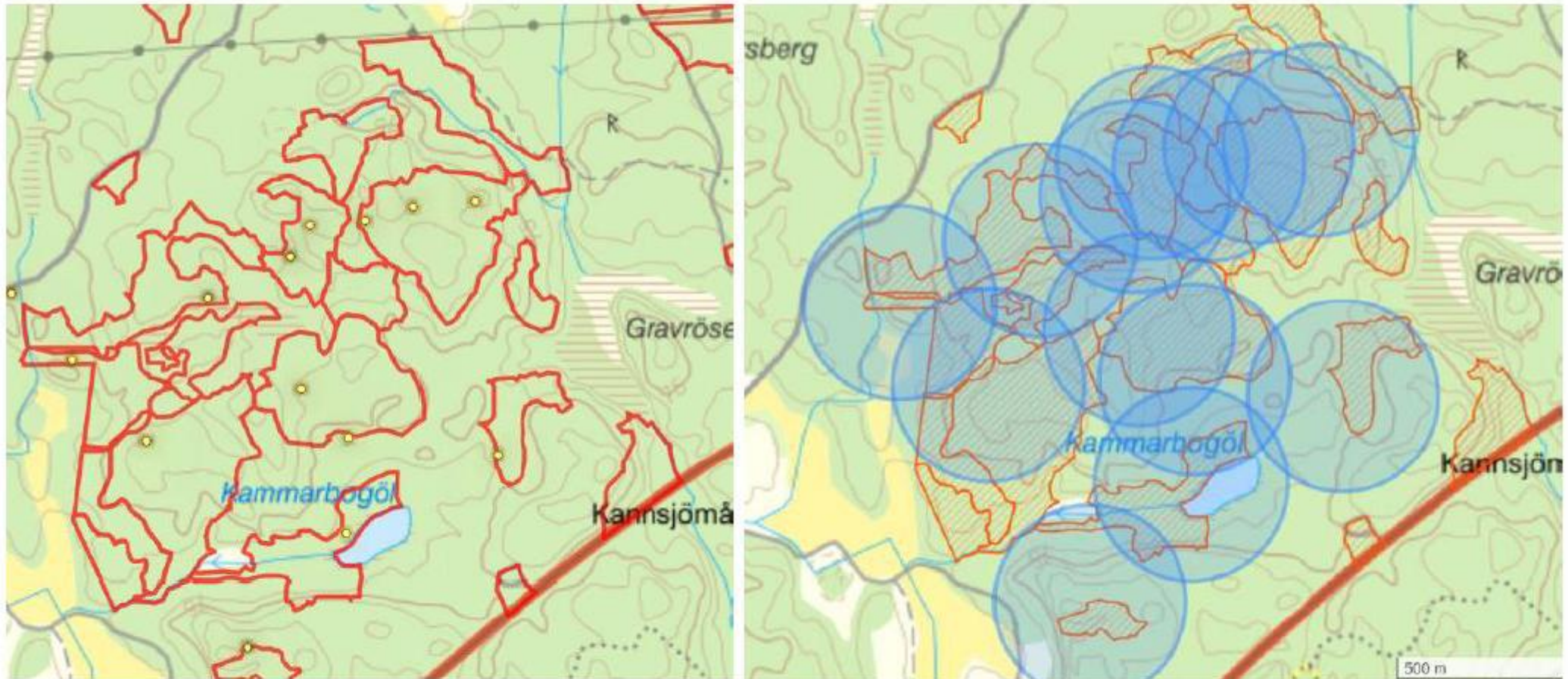
Är hänsyn enligt målbilderna i normalfallet tillräckligt för att säkerställa att beståndets ekologiska funktion för arten bibehålls?

Delfråga	Svar
A. Omfattar målbilderna alla livsmiljöer	Nej, äldre (80-100 årig) flerskiktad skog med mycket struktur och variation
B. Omfattar målbilderna alla substrat	Nej, döda stående lövträd klenare än 15 cm behöver sparas
C. Uppfyller målbilderna artens behov av buffertzoner	Ja
D. Arten förväntas klara av fragmentering eller skogsarealförlust	Nej, i landskapsavsnitt med små andelar livsmiljö eller isolerade livsmiljöer kan det bli problematiskt
E. Fungerar utan kunskap om exakta förekomster av arten	-

Samlad bedömning: Hänsyn enligt målbilderna är i normalfallet *inte* tillräckligt för att säkerställa att beståndets ekologiska funktion för arten bibehålls, även om alla hänsynskrävande biotoper och substrat som finns utpekade i målbilderna sparas i sin helhet.

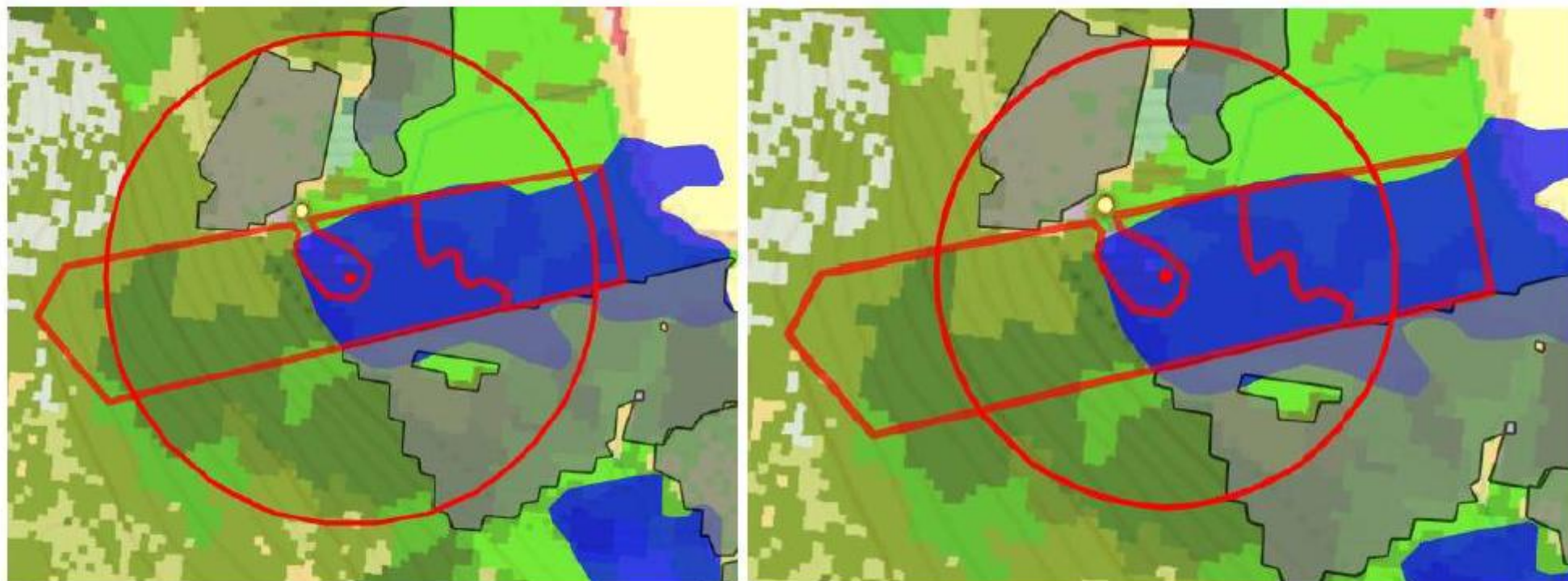

Landskapskrav Talltita

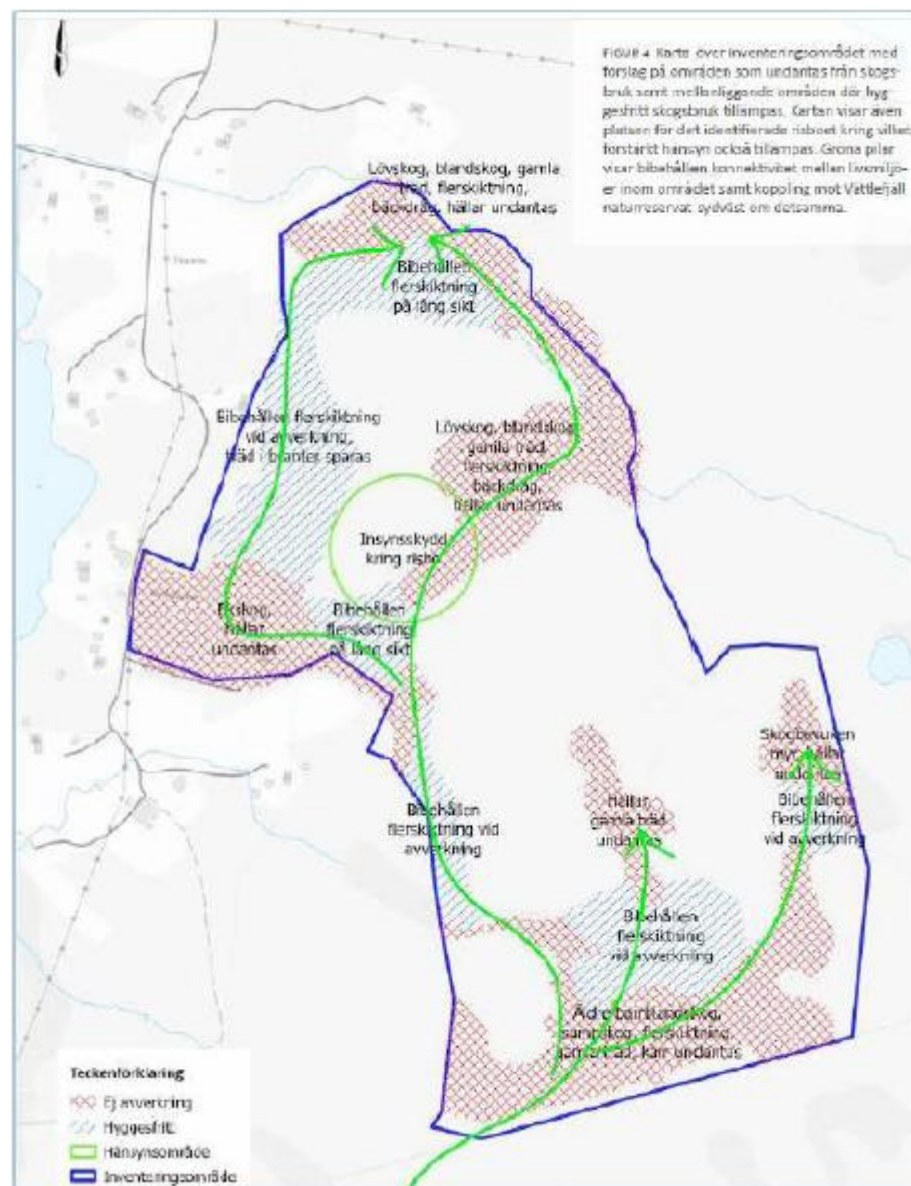

Figur 1. Fynd av talltita (gula prickar). Till höger visas varje fynd med 15 ha buffertcirkel, motsvarande teoretiskt revir. Totalt bedöms minst 8 revir kunna finnas i området, vilket är en högs siffra då området omfattar drygt 100 ha (1 km²).

Landskapskrav Järpe och talltita

Figur 3. Avverkningsanmälningarna A 60837-2023 och A 60840-2023 utgörs av röd rektangel i bilderna. Blå färg visar sumpskog utifrån sumpskogsinventeringen 1992. Grå ytor visar tidigare avverkningar, ljusa områden är hyggen eller andra öppna ytor. Mörkgrön färg markerar granskog och brungrön nyans är barrblandskog och tallskog. Ljusare grönt visar yngre lövskog. Skogsområdet utgör i dagsläget en isolerad enklav av sumpskog, men närheten till sumpskogsområdet vid Ängesviken skapar ändå en konnektivitet för aktuella arter och livsmiljöer. Figur 3a (till vänster) visar ett teoretiskt revir för järpe i området (25 ha). Figur 3b (till höger) visar ett teoretiskt revir för talltita i området (15 ha).

Förslag på skyddsåtgärder

Undanta biotoperna 1, 4 och 11 som har ett påtagligt naturvärde från skogsbruk. Dessa utgör viktiga livsmiljöer för identifierade värdearter, inklusive fridlysta arter.

Undanta ovanliga/känsliga naturtyper från skogsbruk: kuperade områden och hällmarker i delar av biotoperna 6 och 9, kärr/sumpskog i biotoperna 7, 10, 12 och 13. Dessa utgör viktiga livsmiljöer för identifierade värdearter, inklusive fridlysta arter.

Bevara/skapa sammanhängande blandskogsområden med anknytning till Vättelefjälls naturreservat genom att tillämpa hyggesfritt skogsbruk med bibehållen flerskiktning, exempelvis genom måldiameter, mellan de områden som undantas från skogsbruk, det vill säga inom blåstrukturerade områden på kartan i bild 4. Åtgärden kan också ses som naturvårdande skötsel med virkesuttag.

Tillämpa förstärkt hänsyn genom att spara naturvärdesträd (äldre barr, och lövträd, grova barr- och lövträd, senvuxna barr- och lövträd). Inrikta avverkningen på barrträd.

Undvik undertröjning innan avverkning (spara buskar, lövträd, unga träd och undertryckta barrträd), särskilt i norra delen där framtida förnygring kommer att ske där det idag växer enskiktad tallskog på mark med tunt jordtäckje.

Skapa varierade, heterogena kantzoner för att maximera längden bryn vid avverkning, vilket gynnar exempelvis fåglar och fladdermöss. Tillämpa i försiktig markberedning med högläggning eller liknande, och undvik traditionell markberedning på mark med tunt jorddjup och bottenskikt.

Att ämna funktionella, flerskiktade kantzoner och trädgrupper ingår i de tre första punkterna ovan.

Till Skogsstyrelsen i

I avverkningsanmälan xxx finns artfynd av xxxxxxxxxxxx. Dessa är prioriterade arter i artskyddsförordningen vilket gör att vi anser att det finns tillräcklig dokumentation för att fatta artskyddsbeslut för hänsyn till dessa arter. Det avverkningsanmälda området hyser miljöer lämpliga för arterna.

Undertecknad anser att Skogsstyrelsen

- Bör upprätta artskyddsbeslut för att säkra fortlevnad och ekologiska funktion för xxxxxxxxxxx i det avverkningsanmälda området.

Vi vill omgående blir informerade när beslut/nollbeslut/ställningstagande sker i avverkningsanmälda områden som är utpekade av modellen. Föreningen har vid begäran rätt till detta, med stöd av 34 § Förvaltningslagen.

Vi vill uppmärksamma Skogsstyrelsen om Mark- och miljööverdomstolens avgörande ÖM 6957-24, som innebär att ett kompletteringsföreläggande från Skogsstyrelsen medför att ”sexveckorsfristen” inte har inletts. Först när ärendet kompletterats och är fullständigt börjar fristen löpa. Skogsstyrelsen är skyldig att meddela detta till fastighetsägaren och underrätta såväl verksamhetsutövare som BirdLife Sverige när ärendet anses vara komplett och sexveckorsfristen börjar löpa.

Om artskyddet och kunskapskravet:

Skogsstyrelsen får, med stöd av 12 kap. 6 § miljöbalken (1998:808), förelägga den anmälningsskyldige att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. Om sådana åtgärder inte är tillräckliga och det är nödvändigt för skyddet av naturmiljön, får Skogsstyrelsen förbjuda verksamheten.

Eftersom artskyddsförordningen (2007:845) enligt Mark- och miljööverdomstolens avgörande MÖD 2013:13 ”... är att se som en precisering av vad som kan följa av de allmänna hänsynsreglerna när det gäller skydd av arter” behöver även en prövning ske gentemot relevanta fridlysningsbestämmelser i artskyddsförordningen.

Enligt vår kännedom har ingen fågelinventering enligt beprövad metod genomförts inom området. Det finns dock uppgifter om fågelarter från artportalen. Undertecknad menar att, även om det finns viss kunskap om förekomster av fågelarter, kan det finnas brister i kunskapen om vilka fågelarter som kan nyttja området på ett sätt som omfattas av gällande lagstiftning. Skogsstyrelsen bör därför utreda om den anmälda verksamheten trots beskrivna brister kan genomföras utifrån försiktighetsprincipen enligt 2 kap. 3 § miljöbalken vad gäller fåglar.

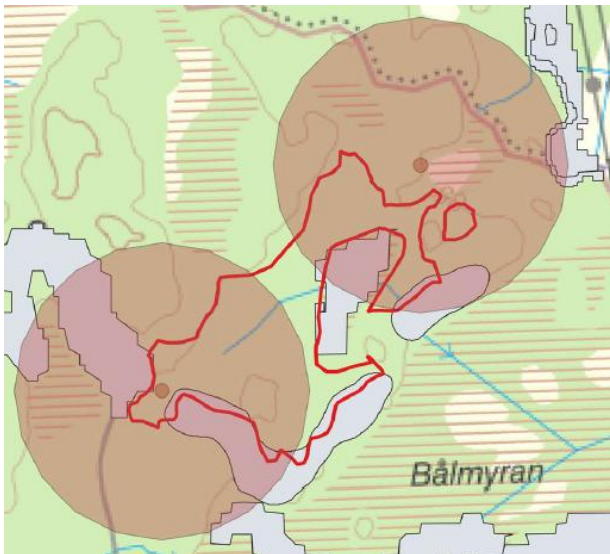
Tillsynsbegäran – information om höga naturvärden och fridlysta arter i avverkningsanmälan xxxxxx

Naturvårdsarter och beskrivning av skogen

I avverkningsanmälan har följande 12 naturvårdsarter hittats: knärot (VU, §8), dvärgbägarlav (NT), garnlav (NT), järpe (NT, §4), talltita (NT, §4), vedskivlav (NT), vedtrappmossa (NT), ullticka (NT), flagellkvastmossa (S), kattfotslav (S), grönpyrola (S) och tjäder (§4). Av dessa är 8 rödlistade.

Följande fridlysta arter har sina livsmiljöer och växtplatser i den avverkningsanmälda skogen:

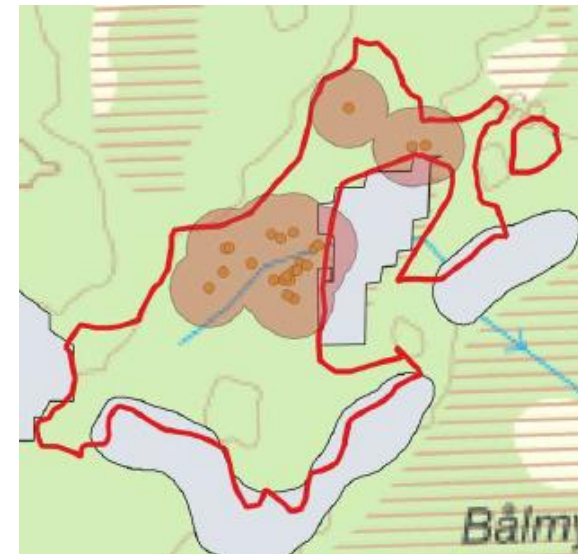
knärot (VU, §8), järpe (NT, §4), talltita (NT, §4) och tjäder (§4).

Järpe

Talltita

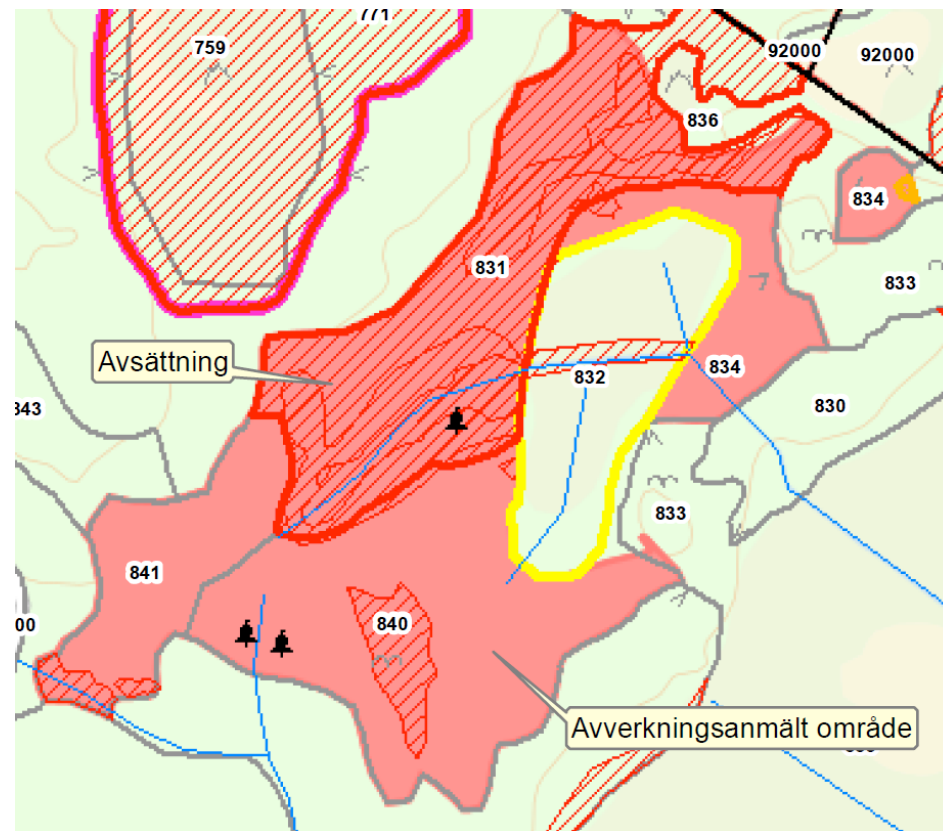

Knärot

Sydvästra delen består av ca 100-årig skött tallskog med inslag av äldre träd (bestånd 840 och 841). Som hänsyn lämnas alla naturvärdesträd, utvecklingsträd och hänsynsytor/ hänsynskrävande biotoper.

Nordöstra halvan (bestånd 831 och 834) består till stora delar av en blandskog av främst tall och gran, med en mer skiktad karaktär med inslag av fuktstråk och genomkorsas av ett dike. Även här förekommer inslag av äldre träd. Som hänsyn till bl.a. knärot, järpe och talltita lämnas stora delar av det området som en frivillig avsättning (hela bestånd 831).

Här finns den typ av miljö som arterna har som livsmiljö och denna avsättning kompletterar övriga avsättningar i landskapet runt om. 5,4 ha undantas från avverkningen på totalt 11,5 ha, utöver detta så tillkommer även den hänsyn som lämnas inom bestånd 840 och 841.

Synpunkter?

Möjlighet att lämna synpunkter på din tillsynsbegäran

Skogsstyrelsen överväger att fatta ett nollbeslut efter inkomna uppgifter om kompletterande hänsyn som gäller avverkningsanmälan med ärendenummer xxxxxxxx

Du har möjlighet att **senast den xx maj 2025** lämna synpunkter på de uppgifter som har kommit fram i ärendet. Synpunkterna skickas till Skogsstyrelsen

Problemet med tomma avverkningssanmälningar

- Ideell naturvård gör verksamhetsutövarens jobb

Anmälan om avverkning

Den här blanketten använder du för att anmäla avverkning. Du kan också använda den för att anmäla uttag av skogsbränsle, skyddsdikning eller användning av vegetativt förökat skogsodlingsmaterial. På sidan 6 finns anvisningar för hur du fyller i blanketten.

F. Planerad hänsyn till naturvärden och kulturmiljövärden

F1. Hänsyn till biotoper (ska framgå av kartan eller markeras på kartan)

Inom eller angränsande mot avverkningsområdet planerar jag att ta hänsyn till			
☐ Ravin	☐ Strandskog	☐ Hällmark	☐ Hagmark
☐ Källa	☐ Sumpskog	☐ Naturskog	☐ Område längs vattendrag
☐ Småvatten	☐ Blockmark	☐ Brandfält	☐ Annat, ange nedan
☐ Äldre skog på udde, ö, bryn	☐ Brant	☐ Myrholme	
Beskriv den hänsyn du planerar att ta till naturvärden. Om du har kryssat för annat anger du här vad du planerar att ta hänsyn till.			

I de riktlinjer som Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket tagit fram (2023-09-27) gemensamt i de gemensamma riktlinjerna för artskydd i skogen framkommer att:

”Kunskapskravet i 2 kap. miljöbalken träffar alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd. Det är alltså verksamhetsutövaren eller den som avser att vidta en åtgärd som har ansvaret för att skaffa sig den kunskap som behövs. Eftersom det är markägaren som har den faktiska och rättsliga möjligheten att påverka hur en skogsbruksåtgärd ska utföras är utgångspunkten att det är markägaren som ska ses som verksamhetsutövare enligt miljöbalken.”

”Markägaren behöver kontrollera artförekomster i det berörda området och, utifrån vilka potentiella livsmiljöer som finns, eftersöka relevanta fridlysta arter. Markägaren behöver även bedöma konsekvenserna av skogsbruksåtgärden utifrån den övergripande information och de kunskapsunderlag som staten tillhandahåller. Avsaknad av information från staten innebär inte att markägaren undgår sitt ansvar att inhämta kunskap”

Bedömning av vilka arter som finns i ett avverkningsanmält område kan göras dels genom direkta artinventeringar eller bedömningar av vilka arter som kan förekomma genom en bedömning av aktuell naturtyp eller biotop. Det är viktigt att detta görs med hänsyn till försiktighetsprincipen (kap 2 Miljöbalken), för att få med de tänkbara arter som kan förekomma.

G2. Hänsyn till arter (ska framgå av kartan eller markeras på kartan)

Inom eller angränsande mot avverkningsområdet planerar jag att ta hänsyn till

- ☐ Arter angivna med N eller n i bilaga 1 till artskyddsförordningen eller rödlistade arter
- ☐ Prioriterade fåglar enligt bilaga 4 till föreskrifterna till skogsvårdslagen eller rödlistade fåglar
- ☐ Tjäderspelplats
- ☐ Annat

Beskriv den hänsyn du planerar att ta till arter. Ange även vilken eller vilka arter hänsynen avser.

Skogsstyrelsen har fattat ett beslut som rör din skogsfastighet

Föreläggande om att komma in med uppgifter
och beslut om att tillfälligt förbjuda anmäld
verksamhet

Beslut

För att Skogsstyrelsen ska kunna pröva aktuellt ärende mot gällande lagstiftning behöver myndigheten ta del av det kunskapsunderlag och de bedömningar som legat till grund för de försiktighetsmått och de hänsynsåtgärder som redovisats i anmälan. Utan efterfrågat underlag är en sådan prövning inte möjlig.

Skogsstyrelsen har fattat ett beslut som rör din skogsfastighet

Beslut om att utföra undersökningar

"Enligt 29 kap. 5§ miljöbalken är det brottsligt att uppge oriktiga uppgifter eller undanhålla uppgifter som är av betydelse för att myndigheten ska kunna vidta åtgärder till skydd för miljön."

Rapportera i artportalen och rapportera exakt!

 Verifiera din identitet

 ARTDATABANKEN

Artportalen

[Hem](#) [Rapportera](#) [Sök](#) [Listor](#) [Teman](#) [Media](#) [Hjälp](#) [Mina sidor](#)

Information Från och med den 26 februari 2025 behöver du använda din e-postadress för att logga in på Artportalen. [Läs mer här.](#) [Dölj meddelandet X](#)

Titta gärna in på **Artportalen beta**! Artportalens funktionalitet flyttas stegvis till en ny miljö och först ut är det som förnyas och anpassas för användning i fält.

[Skapa konto](#) [Logga in](#)

Artiklar om arter och livsmiljöer

Binas köttätande kusiner förtjänar mer uppmärksamhet
PUBLICERAD: 2025-03-06

Murarbin – inte bara viktiga pollinatörer av fruktträd och bärbuskar
PUBLICERAD: 2025-01-10

Dagens fynd

IDAG/IGÅR

☒ Idag

4613 Fynd

ARTGRUPP

Fåglar

▼

Artnamn: ★ **Järpe** ⓘ Ändra art ✕
Tetrastes bonasia (Linnaeus, 1758)

☐ Osäker artbestämning
☐ Ospontan

Infoga datum: Idag Igår Nollställ Nu Senaste

Startdatum: ★ **2025-04-09** ▼

Starttid: HH:MM

Slutdatum: ★ **2025-04-09** ▼

Sluttid: HH:MM

Antal: **1**

Enhet: Ej för vald art

Ålder/stadium: ▼

Kön: ▼

Aktivitet: **par i lämplig häckbiotop** ▼

Metod: ▼

Publik kommentar:

☐ Intressant kommentar

☐ Ej återfunnen

Bestämningsmetod: Ej för vald art

Privat kommentar:

Skydda t.o.m.: ▼

Längd (mm): Ej för vald art

Vikt (g): Ej för vald art

Djup (m):

Höjd (m ö.h.):

+ Projekt

?

+ Biotop & substrat

?

✓ **Strax V om A 55686-2023** ★ ⓘ

Koordinater: O340232, N6394898 (±10m) SWEREF99 TM

Karta

Ny fyndplats

Mina fyndplatser

Favoriter:

Sök fyndplats: 🔍

Spara fynd

Hjälpmedel vid fågelinventeringar

CornellLab

Merlin®

Identify the
birds you see
or hear with
Merlin Bird ID

Free global bird guide with photos,
sounds, maps, and more.

WILDLIFE ACOUSTICS

SONG METER MICRO 2 ACOUSTIC RECORDER - LJUDBOX

ARTIKELNUMMER: 115803001

2.390 SEK FINNS I LAGER. LEVERANSTID: 2-5 DAGAR

Naturbutiken.se

Chirpity- Automatisk igenkänning av fågelljud

<https://chirpity.mattkirkland.co.uk/>

